

3. tutoriál

Klíčová myšlenka

- **9. Pracovní motivace a mzdové formy v obchodě**
- **10. Operativní management – pracovní procesy v obchodním provozu**
- **11. Metody organizace práce v obchodním provozu**
- **12. Bezpečnostní management**

9

9. Mzdové systémy a pracovní motivace v obchodě (interní marketing – cena)

Struktura:

požadavky na mzdový systém

mzdové formy v obchodě – přímá stimulace a nepřímá stimulace

volba pevné mzdy (kdy, výhody a nevýhody)

volba provize (kdy, výhody a nevýhody)

volba kombinované mzdy (eliminace nevýhod)

nepřímá peněžní a nepeněžní stimulace

Prestiž obchodu roste a s ním i průměrné mzdy, i když nedosahují průměru v NH:

ROK	% poměr průměrné mzdy v obchodě proti průměru v NH
1953	77,5
1955	83,1
1960	80,8
1970	84,2
1980	82,4
1995 (G)	88,1
2000	98,5
2003	94,7
2004	94,1
2005	92,7
2010	91,1
2015	93,7
2020	91,1
2023	91,8

https://www.czso.cz/csu/ctace_a_mzdy_prace

Reálná situace v maloobchodě ČR - vývoj

Typ prodavače	Průměrná hrubá mzda za jednotlivá období v Kč					
	2000	2004	2008	2012	2016	2018*
Prodavači v obchodech celkově	10 246	12 114	14 842	14 205	17 995	21 218
Prodavač smíšeného zboží	8 956	10 867	14 897	15 610	18 452	21 546
Prodavač potravinářského zboží	9 171	12 201	14 721	12 741	16 217	20 449

2022 prodavač – 25 812 Kč, 2023- 26 295 Kč <https://www.kupnisila.cz/prumerna-mzda/>
<https://www.kupi.cz/magazin/clanek/23585-prumerna-mzda-prodavacu-a-pokladnich>

* Seznamte se s reálnou situací v maloobchodě, průměrné mzdy rostou hlavně růstem mezd v některých zahraničních řetězcích... (SO, PP – prezenční přednáška)

9

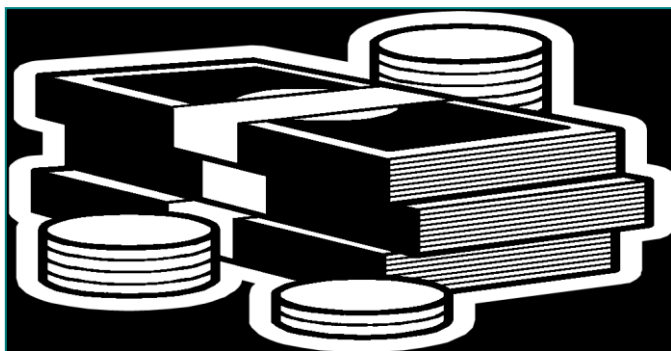
Způsoby motivace prodejců - mzdové formy v obchodě

**Přímá stimulace
(peněžní)**

System pevné tarifní mzdy
System provizí
Kombinované systémy

Nepřímá stimulace

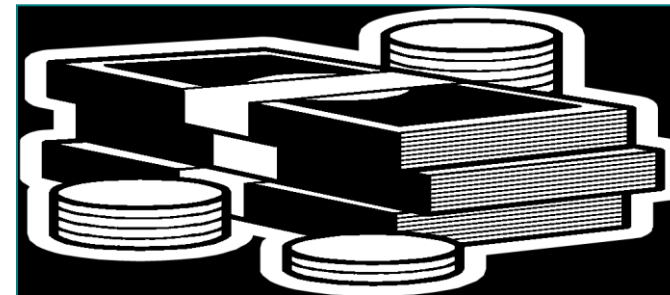
Peněžní
Nepeněžní

9 Kdy volíme pevnou mzdu v obchodě ?

**rámcový odhad mezd
nepřímé ovlivňování mezd
velké sezónní výkyvy.**

Výhody:

- známé mzdové náklady
- jistota pro pracovníka
- zjednodušení práce účetních, administračně
- nenáročná evidence
- jednodušší kontrola.

Nevýhody:

- fixování nákladů na pracovní sílu (prodáváme – vyplácíme, neprodáváme – vyplácíme)
- nestimulace pracovních výkonů
- relativní fixnost nákladů (změny vlivem odborů...kolektivní vyjednávání)
- nemožnost diferenciací mezi výkonem pracovníků.

Kdy volíme provizi ?

Přesnější odhad mezd a menší sezónní výkyvy
Možnost diferenciacce mezd

Povaha provize:

- % z dosaženého obratu
- pevná částka za jednotku prodaného množství....

Výhody provize

- silná motivace prodeje
- variabilitnost nákladů pro zaměstnavatele:
  - nerealizuje li se obrat – nemusí se ani vyplácet provize.

Nevýhody provize

- nejistota zaměstnance
- nátlakové metody
- preferování prodeje zboží ve vyšších cenách
- závislost prodeje na konjunkturu.

9

Kdy volíme kombinovaný systém ?

Když chceme eliminovat nevýhody předchozích dvou forem.

- Pevná mzda a provize, odměna
- Pevná mzda a systém cílových odměn a prémie s krátkodobým, střednědobým či ročním dosahem.

Prémie - splnění plánu obratu celkového prodeje, splnění plánu obratu určitého zboží, realizace speciálních akcí, získávání zákazníků...

9

Nepřímá peněžní a nepeněžní stimulace - benefity

Nejlepší prodejce roku, nejlepší prodejna roku

Využívání firemních symbolů pro osobní potřebu

Podíly na hospodářském výsledku, bezplatné získání akcií firmy, připlácení na zdravotní a sociální pojištění, důchodové připojištění...

Možnost dalšího vzdělávání, členské příspěvky v prestižních organizacích

Zvláštní dovolená, využívání rekreačních zařízení firmy

Úvěrové systémy pro zaměstnance, půjčky, slevy na zboží

* Seznamte se
případovou studií týkající
se odměňování
pracovníků ve firmě Baťa
(PP)

Obchodní provoz (OP)

Základem obchodně provozní jednotky je OP.

OP je jako systém tvořen těmito základními prvky:

- **zbožím**
- **obchodně provozními operacemi (pracovní procesy) a mechanizačními prostředky**
- **a zařízením v obchodě.**

Další prvky – lidé, mechanizační prostředky

Prodejna
Velkoobchodní sklad

Obchodní provoz funguje jako systém - nejdůležitější je **zboží** (na něm závisí ostatní prvky)

Příklad z **praxe** českého obchodu po roce 1989 (transformace MO):

- **V praxi má systémové pojetí OP velký význam.** Jestliže začínající obchodník podcení výběr sortimentu pro určitou lokalitu a po čase zjistí, že o jeho zboží není takový zájem, jak předpokládal vzhledem ke konkurenci a potřebám zákazníků, je donucen změnit sortiment, což mu přináší další náklady spojené se změnou navazujících prvků obchodního provozu (může zbankrotovat)
- **Živelné změny sortimentu v počátcích transformace po roce 1989 přinesly tuzemským obchodníkům nemalé existenční problémy.**

Pracovní procesy

Členění pracovních procesů- funkční hledisko (nákup, doprava, skladování prodej...), **místní hledisko** (MO, VO, administrativa, pomocné provozy), **obsah práce** (provozní činnosti, řídicí), **charakter práce** (produktivní a neproduktivní činnost, práce plynulá a nárazovitá, jednoduchá a složitá), **celistvost** (homogenní a heterogenní práce).

Vnější faktory OP MOJ – **centrála** (strategie a know-how), **zákazník a jeho frekvence** (čas obsluhy a čas nečinnosti), **dodavatelé** (úroveň zásobování), **region** (koncentrace obyvatelstva, kupní síla, kultura), **lokalizace prodejny** (návaznost na prodejny, konkurence, stupeň obchodní vybavenosti).

Vnitřní faktory OP MOJ – **zboží** (obchodní sortiment, forma prodeje, frekvence zákazníků), **počet zaměstnanců** (forma prodeje, dělba práce), **obchodní technologie**, **forma prodeje** (dispoziční řešení, pohyb zboží i zákazníků), **system organizace práce** (pracovní režimy, podmínky), **míra informací** (fyzický i elektronický fond).

MO
Maloobchod
VO
Velkoobchod
MOJ
maloobchodní
jednotka

Cíl studia: vysvětlit každý faktor obchodního provozu. Praxe: případová studie-vztahy s dodavateli v praxi (SO 2021,s. 178), Obchod jako zážitek zákazníka (SO 2021, 179). Shrnout své znalosti – subkapitola Hlavní oblasti řízení MOJ 10.4.1 (SO 2021)

Obchodní sortiment

Obchodní sortiment – všechno zboží, co přichází do sféry oběhu. Vytváří se komplexněji na úrovni velkoobchodu a maloobchodu.

Na úrovni velkoobchodu je uspořádán podle určitého obchodního záměru a zahrnuje jak spotřební zboží, tak i nespotební zboží.

Na úrovni maloobchodu je obchodní sortiment (spotřební zboží) uspořádán technologicky i marketingově pro jednotlivé druhy maloobchodních jednotek a danou cílovou skupinu zákazníků, pro kterou je prodejna určena.

K zopakování !

Šířka a hloubka sortimentu

- Druh prodejny, ekonomický vliv
- Viz PP

3 hlavní skupiny forem prodeje:

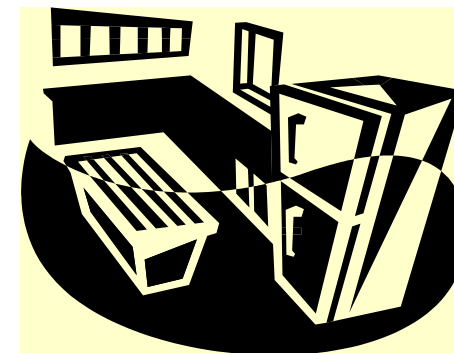
- Prodej s převážnou obsluhou prodavače (**pultový, volný výběr**)
- Prodej, při kterém se zákazník obsluhuje převážně sám (**samoobsluha**)
- Prodej na objednávku (**zásilkový obchod**)

Kritéria volby formy prodeje

1. Charakter sortimentu	Frekvence nákupu
	Charakter spotřeby
	Cena zboží
2. Technické řešení prodejní jednotky	Velikost prodejny
	Členění ploch
	Možnost mechanizace
3. Personální zajištění prodeje	Zdroje pracovních sil
	Kvalifikace
	Nákladová náročnost

K zopakování !

**Základní fáze
prodeje**

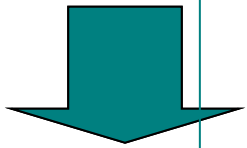

1. Nabídka zboží
2. Výběr zboží
3. Placení zboží
4. Výdej zboží

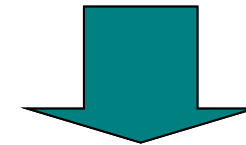

**Záleží na formě
prodeje**

10

Obchodní provoz a pracnost sortimentu

Složitost sortimentu - vliv šířky sortimentu a hloubky, počet sortimentních řad

Frekvence dodávek – některé zboží je dodáváno denně, týdně, měsíčně (chléb, těstoviny, konzervy)

Doba prodejnosti - trvanlivost potravin, prodejnost módního zboží, či technického sortimentu (životní cyklus výrobku)

Fyzické vlastnosti zboží – vliv na skladování, přípravu k prodeji, porcování, vážení atd.

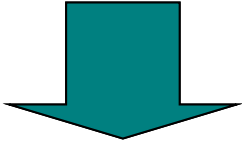
Pomoc zákazníkovi-poradenství

Péče o prodejní zařízení - mrazící boxy, chladící boxy

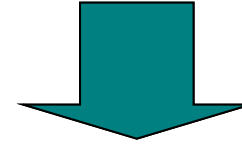
Ztížení pracovních podmínek-klimatické podmínky

Zvláštní odpovědnost-prodej zbraní, toxických látek.

K zopakování

Dispoziční řešení

K zopakování

Dispoziční řešení: *racionální prostorové uspořádání hmotných prostředků obchodní činnosti*

Analýza dispozičního řešení:

strukturu ploch

potřebnou velikost ploch (dle velikosti zásob a dosahovaného obratu)

návaznost ploch

využití ploch

Struktura ploch:

1. Hlavní plochy (prodejní místnosti)

2. Pomocné plochy

s přímým vztahem ke zboží

s nepřímým vztahem ke zboží

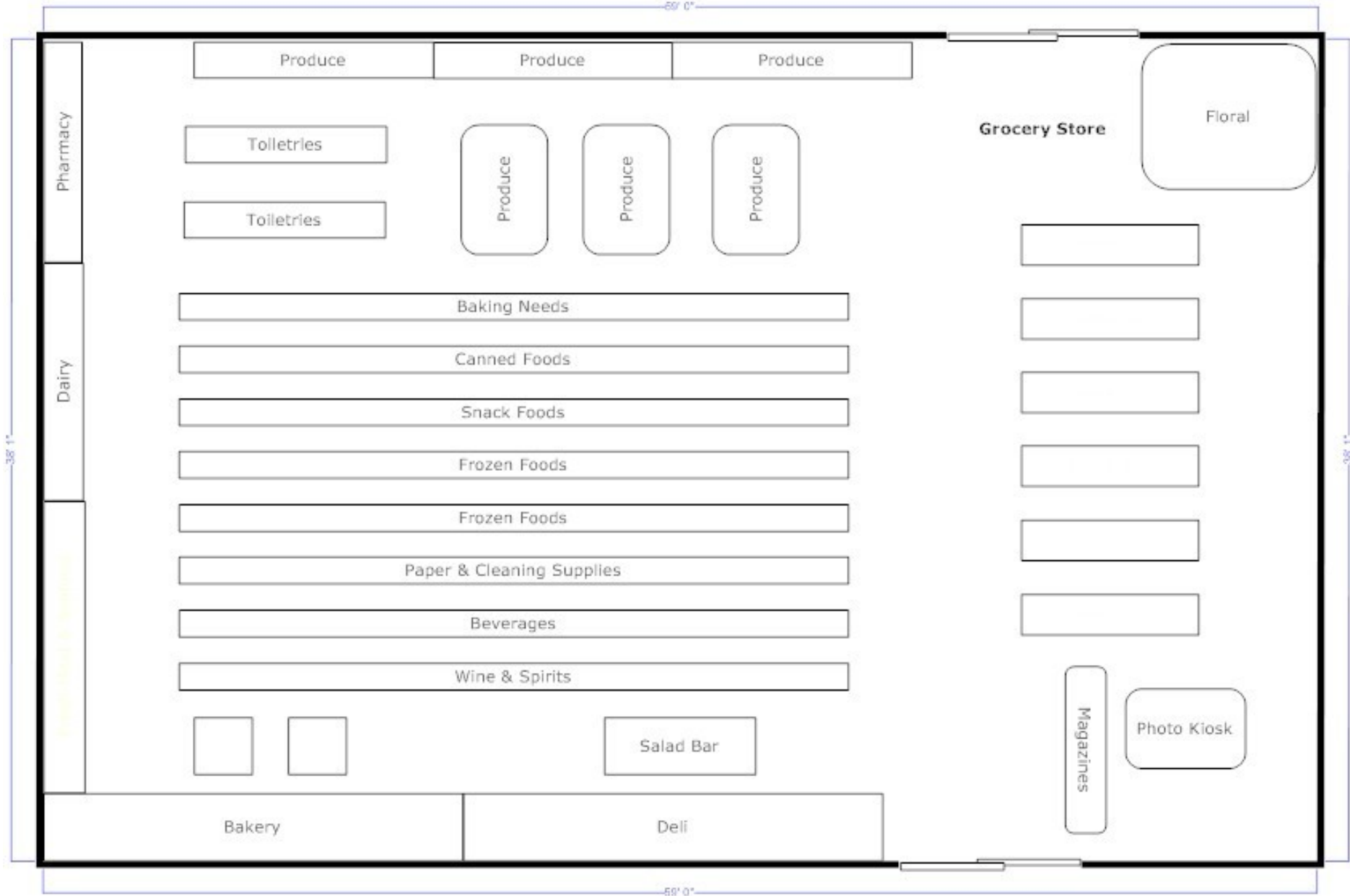
komunikace (horizontální a vertikální)

10

Mřížka – větší uzavřená SO

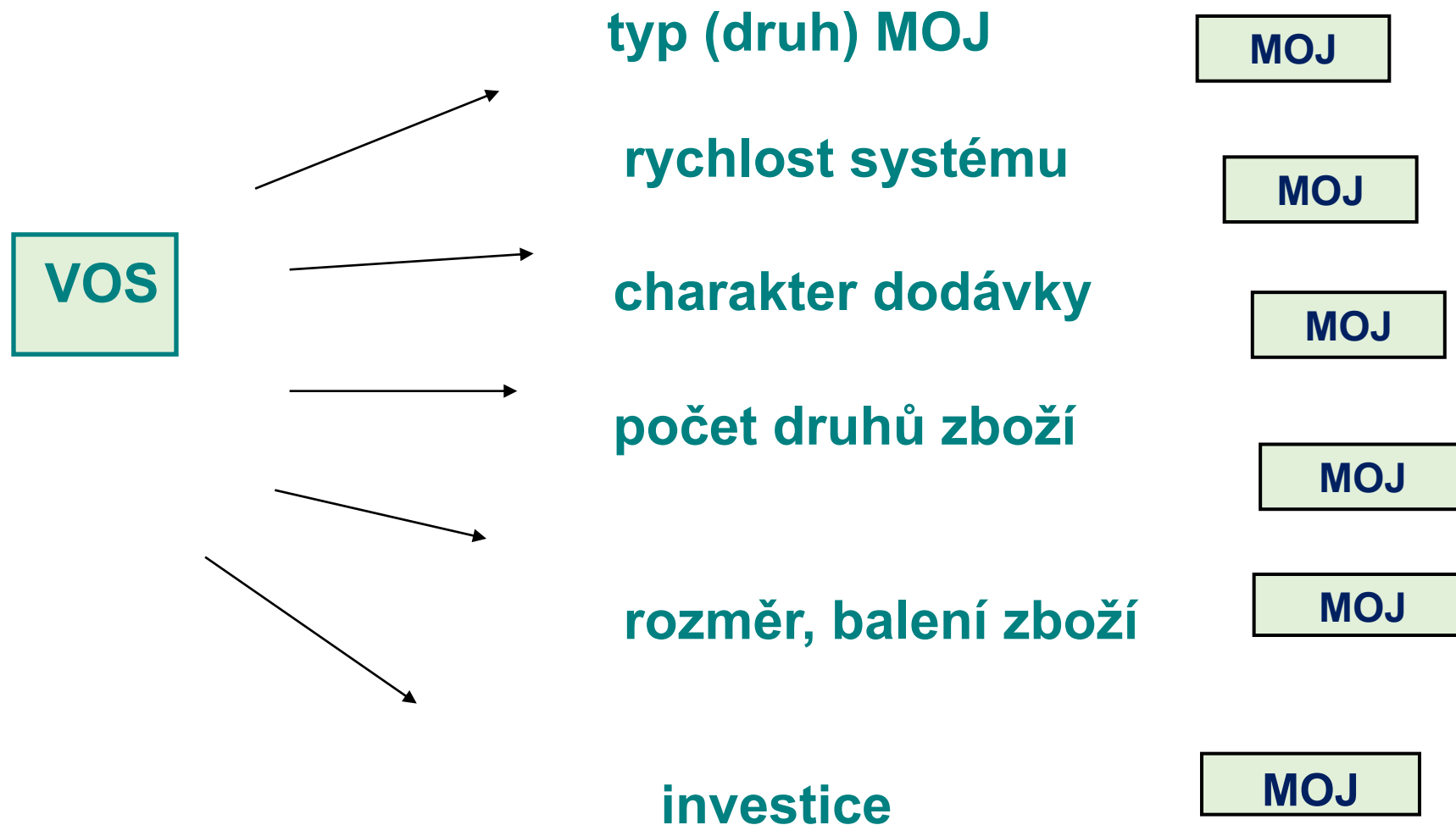
Vnější faktory OP – centrála (vliv na nákupní činnost, organizace nákupu), **dodavatelé a zapojení do zásobovacího systému** (úroveň zásob, rychlost obrátky, nákladovost, výše prodejní ceny), **rozsah zásobovaných jednotek** (náročnost kompletace dodávek, velikost, objednávkový systém, kapacita skladu, typ skladu).

Vnitřní faktory OP – **zboží** (skladové podmínky, volbu typu skladu, objem zásob, výši tržeb), **počet zaměstnanců a jejich kvalifikace** (technologie a rozsah operací) **technologie skladových operací** (stupeň mechanizace, rychlost pohybu zboží), **systém organizace práce** (pracovní režim, směnnost, typ skladu a jeho kapacita), **míra informací** (podobně jako u MO, zjednodušení manipulace se zbožím).

Praxe: případová studie: Jak dostat zboží do obchodu (SO 2021, s. 185).

Cíl studia: charakterizovat jednotlivé faktory.

Hlediska mechanizace skladu

Volba skladu- příklad

Vazba : typ skladu

Cílový trh (rychlost pohybu zboží)

Vysoce mechanizovaný,
automatizovaný sklad (halový,
výškový)

Sít' supermarketů

VOS

hromadný odběr

široký a hluboký
sortiment

velký počet
odběratelů

Volba skladu-příklad

Ruční, mechanizovaný sklad (patrový)

VOS

Cílový trh

Úzce specializované
prodejny

individuální
odběry

nízký počet druhů
zboží

malý rozměr zboží

Manažerský systém informací

Využití čárových kódů (ve SO 2021 – subkap.10.4)

Vývoj čárového kódu:

Podmínky vzniku čárového kódu

Východisko: růst šířky a hloubky sortimentu, růst objemu obratu zboží

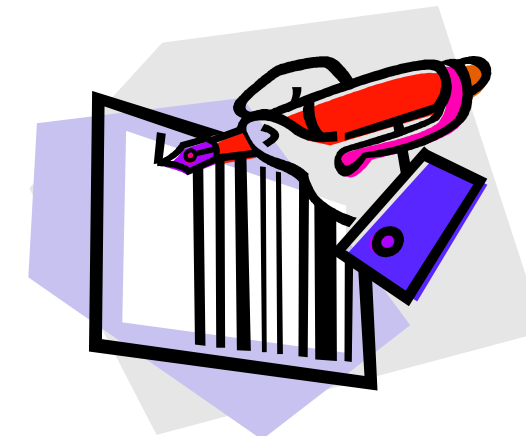
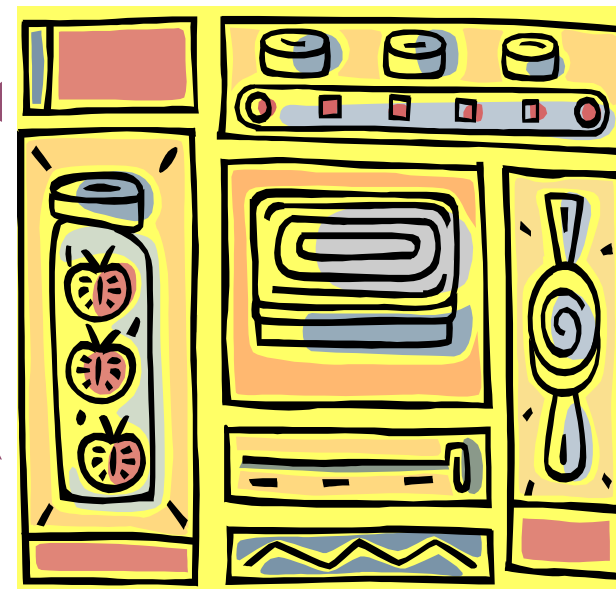
Zvětšování rozsahu obchodních operací

Růst nároků na organizaci pohybu zboží

Nutnost automatizovaného zpracování dat informací – snímání údajů o zboží

Identifikace zboží- kódování, dekodování

Výstup - pokladny

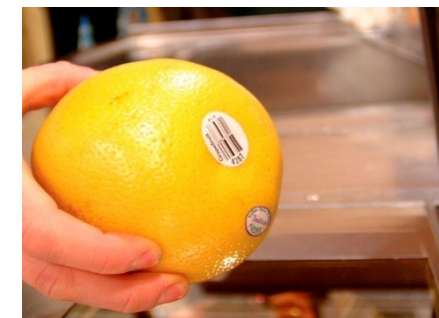
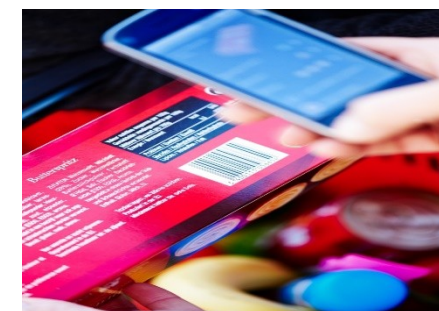
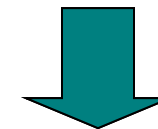
60. léta - první pokusy využití čárového kódu v USA v potravinářském obchodě v supermarketech. Byl vytvořen kód UPC (Universal Product Cod, 1973, USA, Kanada).

Kód UPC - základ tvorby čárového **kódu EAN** (European Article Number, 70. léta – pilotní projekt v OD Migros ve Švýcarsku), do roku 2006, dnes – **GS1 (GTIN)**

Kódy pro speciální účely (krevní banky, přepravní doklady, knihovnictví atd.).

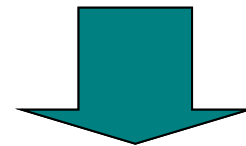
Rozvoj kódu:

- Sdružení IANA - International Article Numbering Association EAN)
- V současnosti *GS1 International*
- Kód EAN může užívat každý stát zapojený do mezinárodního sdružení GS1 International.
- **Požadavek na kód:** přesnost, čitelnost, zhotovitelnost, vhodná velikost.

Praxe: Autor čárového kódu

9.12. 2012 zemřel otec čárového kódu **Joseph WOODLAND** ve věku 91 let. Spolutvůrci byli dva. Se svým spolužákem z univerzity ve Philadelphii **Bernardem Silverem** přemýšleli již ve **40. letech** minulého století, jak splnit zadání šéfa jednoho obchodního řetězce, jenž si přál urychlit prodej a urychlit fronty u pokladny. V roce **1949** požádali patentový úřad o ochranu svého nápadu. Ten se netvářil příliš nadšeně a udělil ji až v roce **1952**.

Bliže: https://technet.idnes.cz/vynalezce-carovy-kod-norman-joseph-woodland-fm6-/tec_technika.aspx?c=A121215_002013_tec_technika_pka

Pak se po objevu slehla země. Až **v 60. letech minulého století** po něm sáhla společnost IBM, kde Woodland pracoval a systém snímání byl dokončen v podobě, jakou známe dnes.

Počet pípnutí čárového kódu dosahuje denně na celém světě dnes cca 5 miliard.

Bliže: <https://www.podnikatel.cz/clanky/nepouzivate-jeste-carove-kody-chyba-pomohou-vam-i-ve-vyhledavacich/>

Praxe: Historie čárového kódu u nás

- 1979** – výrobky pro export označené čár. kódy (Čokoládovny, n. p.) požadavek partnera Tesco
- 1983** – ČSSR se stalo členem IANA
- 1985** – realizace pilotního projektu pro celou RVHP
- 1987** – jediný socialistický stát soběstačný k výrobě EAN, první aplikace v OD Kotva v Praze
- 1992** – radikální změny s příchodem transformace
- 2013** – vznik organizace GS1 Czech Republic.

Varianty EAN, dnes označovány jako GS1 GTIN

1. GTIN-13 - zboží (stanovuje výrobní podnik)

13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Číslo státu 859			Identifikace výrobního podniku				Označení výrobku - spotřebitelská jednotka					K

2. GTIN-8 - zboží (Čs. středisko EAN, dnes GS1 Czech Republic)

8	7	6	5	4	3	2	1
Číslo státu			Označení výrobku - spotřebitelská jednotka				K

**Kód
neobsahuje
cenu zboží!**

GTIN 14 – využíván pro identifikaci logistických jednotek nebo přepravních obalů.

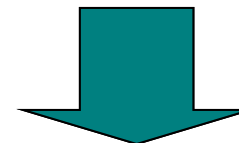
GTIN – globální číslo obchodní položky .

<https://www.gs1cz.org/>

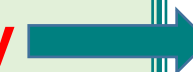
<http://www.whp.cz/carove-kody-seznam-zemi-ean-ucc-gs1.html>

Praxe: Čárové kódy se neustále modernizují a vyvíjejí

- Nejčastěji evropskými symboly jsou **EAN-13** (GTIN13), **EAN-8** (GTIN8) a nově také GS1 DataBar.
- Kódů ale existuje celá řada, některé se ovšem používají výhradně v lékařství, jiné v logistice nebo v knihovnách...
- Vedle lineárních EAN kódů se dnes hodně prosazují **QR kódy** (dvojrozměrné-2D kódy), slouží k pohodlnému přístupu na internetové stránky po načtení kódu z obalu výrobku, letáku, plakátu ...
- Dále se využívají **RFID** kódy.

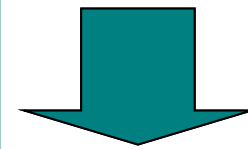
Nastudujte si blíže charakteristiku zmiňovaných druhů kódů a jejich využití v obchodě ve SO 2021, s. 191):

- GTIN, QR kódy, RFID kódy, GS1 DataBar.

- <https://www.podnikatel.cz/clanky/nepouzivate-jeste-carove-kody-chyba-pomohou-vam-i-ve-vyhledavacich/>

Řízení prodejen pomocí čárového kódu: (shrnutí)

- Realizace **nákupní, prodejní a cenové** politiky, rozvoj marketingu.
- Uplatňování **personální** politiky v oblasti odměňování a prémiování pracovníků.
- **Naplňování finanční politiky**- sledování vázanosti finančních prostředků v zásobách - úvěrová politika.
- **Řízení stavu zásob**, jeho regulace, sledování prodejnosti zboží, **zaměření reklamy dle prodejnosti**.
- **Sledování frekvence** zákazníků.
- Čárové kódy lze používat v nejrůznějších, a to i **extrémních prostředích a terénech** (tisk na materiály odolné mrazu, teplotě, odolné kyselinám, nadměrné vlhkosti...)

UPC, EAN, GS1 GTIN, GS1 Data Bar, RFID kódy...

Racionalizace práce pokladních (automatizovaný pokladní systém)

Racionalizace práce prodejny, digitalizace maloobchodu, robotizace

Elektronické cenovky, nákupní košíky sčítající hodnotu nákupu, automatizace prodejny, inteligentní regály, roboty.

**Racionalizace administrativních a bankovních operací
(bezhotovostní stvk)**

Některé diskonty zpočátku odmítaly běžné karty (např. Penny Market, Kaufland ... dnes již využívají)

Rozvoj elektronické ochrany zboží (EAS)

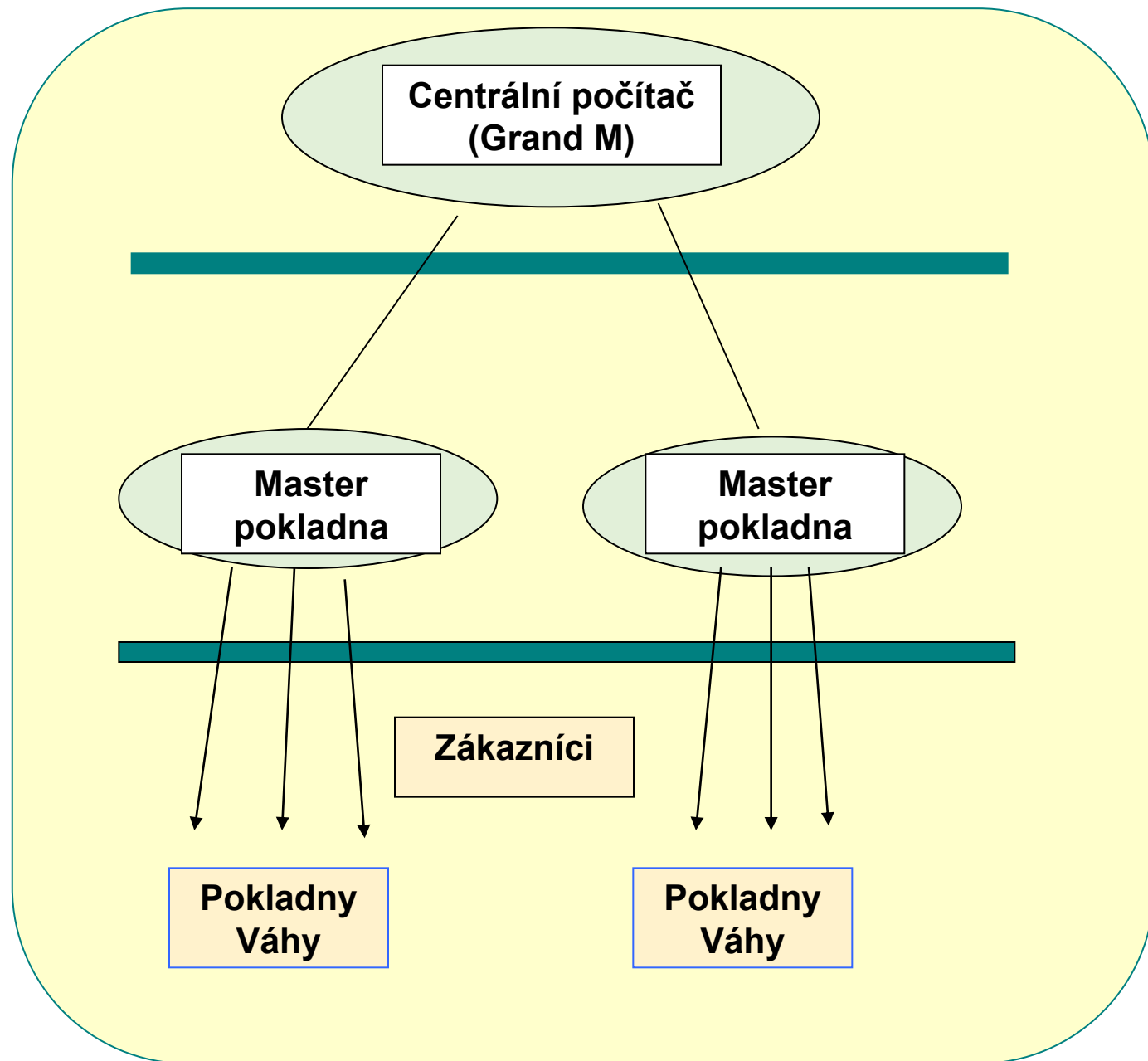
Digitalizace a robotizace – informativně, SO 2021, s.197-201, Případová studie – Automatizované prodejny SO 2021, s. 196-Carrefour v Brazílii)

Centrála

Filiálka

Prodejna

Tok informací

Technické zabezpečení identifikace zboží

Dva typy pokladen:

**On-line režim pokladny,
pokladna je napojena na
řídící systém**

**Off-line režim pokladny.
Slouží k samostatnému
nasazení**

Nejnovější trend, a to
skenery pro samoobslužné
nakupování (scan&go).
GLOBUS (PP)

**Pokladna má standardní vybavení, pokladní systém danou
kapacitu:**

Kapacita je dána:

počtem druhů zboží

počtem pokladních

počtem zapojených pokladen.

- digitalizace obchodních činností – celého nákupního procesu
- digitalizace platebního procesu – rychlejší odbavování zákazníků
- „chytrá prodejna (elektro prodejny Datart),
humanizace prostoru prodejní jednotky sleduje polidštění prostoru, zpřehlednění vystaveného zboží, jednodušší orientaci zákazníků na prodejní ploše a pohyb na prodejně. A to všechno je zajišťováno za pomoci nových materiálů a technologií (viz. kap. Marketing v obchodních organizacích (4.0)
- virtuální prodej.

Robotizace (umělá inteligence)

● zjednodušení provozu, zlepšení služeb zákazníků, snížení nákladů, nahrazení některých pracovních pozic. Robot pracuje 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, čímž se zvyšuje produktivita práce. Eliminují se lidské chyby a zvyšuje přesnost. Robot – monotónní práce, člověk kreativní. Technologické pilíře MO: wi-fi, beacony, kamery

Beacony: nové majáky marketingu (malé krabičky na stěně)

zaregistrují blížícího se zákazníka, pošlou mu formou notifikace radu či nabídku na aktuálně zlevněné zboží v jeho blízkosti.

Operativní management: Metody organizace práce

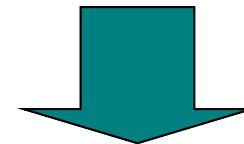
Metody tradiční analýzy

- **Pracovní studie:**
  - postupové (posloupnost operací)
  - časové (čas na splnění úkolů)
  - prostorové (dispoziční řešení, viz předchozí kapitola)
  - studie cest pracovníků (pohyb na pracovišti)
  - pohybové studie (ergonomie, práce na pokladně)
- **Frekvenční testy** (návštěvnost zákazníků)
- **Cyklické nástupy pracovníků** (dostatečné množství pracovníků)

Metody operační analýzy (jiné kurzy)

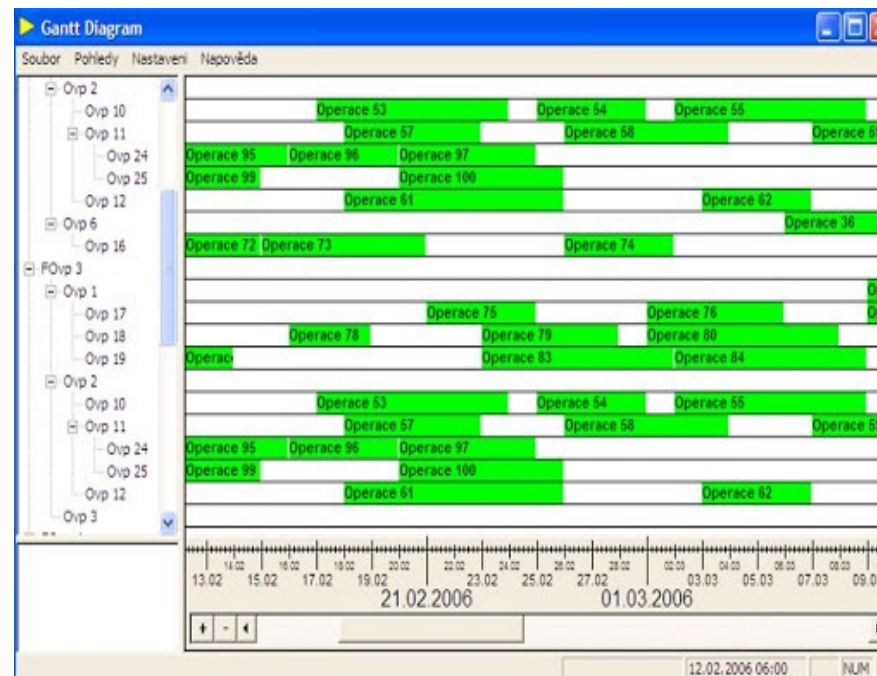
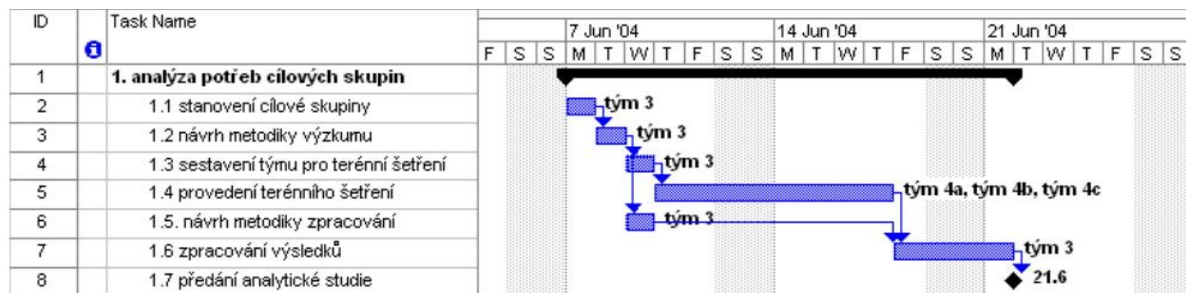
- **Metody síťové analýzy**
- **Teorie front**
- **Dopravní problémy**
- **Teorie zásob**

Postupové studie –

- Představují znázornění posloupnosti prováděných činností (operací).
- Není vždy registrována doba, která je potřebná na uskutečnění určitého **procesu** ani jeho dílčí části.
- Ganttův diagram – graficky zachycuje operace i čas.

Ganttův diagram (úsečkový graf)

Postup času	Hod. spotřeba	Index	Činnosti
0.... . . . 24		1...n	Spánek, cesta do práce, čtení tisku, administrativní práce, porada, příprava materiálů, jídlo, studium, rodina, TV ...

Časové studie:

chronometráž
momentkové pozorování
snímek pracovního dne

Snímek pracovního dne:

Jedná se o zaznamenávání a hodnocení spotřeby pracovního času pracovníka či skupiny pracovníků během celé směny.

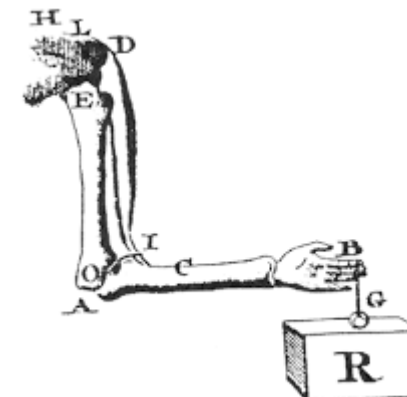

Ergonomie (z řečtiny ergon - práce a nomos zákon) vznikla jako obor zabývající se optimalizací potřeb člověka v pracovním prostředí a v jeho pracovních podmínkách.

Studie: ergonomicky uspořádané pracoviště má pozitivní vliv na výkonnost pracovníka, snižuje úrazovost a celkově přispívá k větší efektivitě práce.

Ergonomie pracovního místa - ergonomie a pracovní polohy se řeší kvůli kontrolám z hygieny. Důležitější je, aby se zaměstnanci při práci cítili dobře a mohli podávat 100% výkony.

Ergonomie v maloobchodě - např. pokladny, pulty ...

Seznamte se s případovou studií o polohovacích pultech a pokladnách.

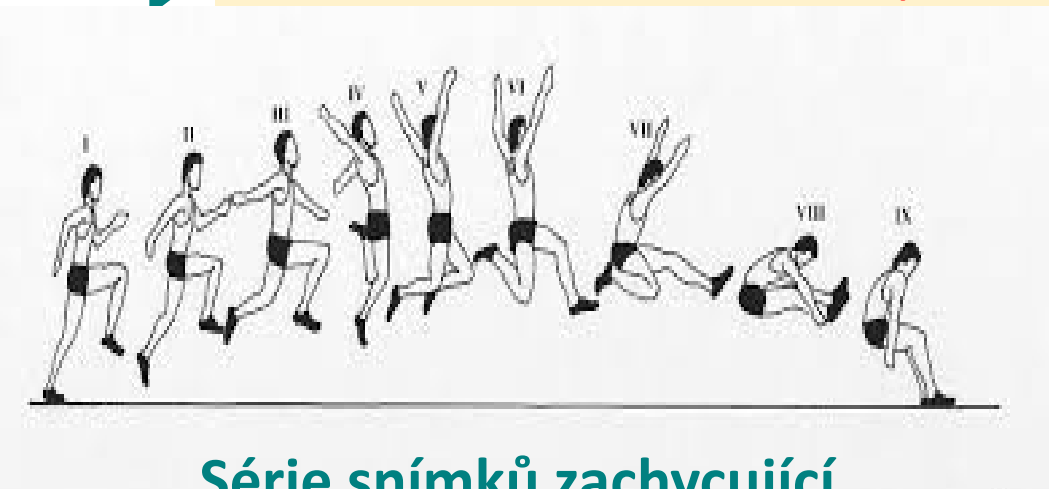
Pracovní studie - prostorové studie - regulace cest zákazníků, zboží a zaměstnanců

Problém – křížení cest (vlivy: zboží, zákazník, forma prodeje, dispoziční řešení, organizace práce...).

Cíl: přímé, co nejkratší cesty

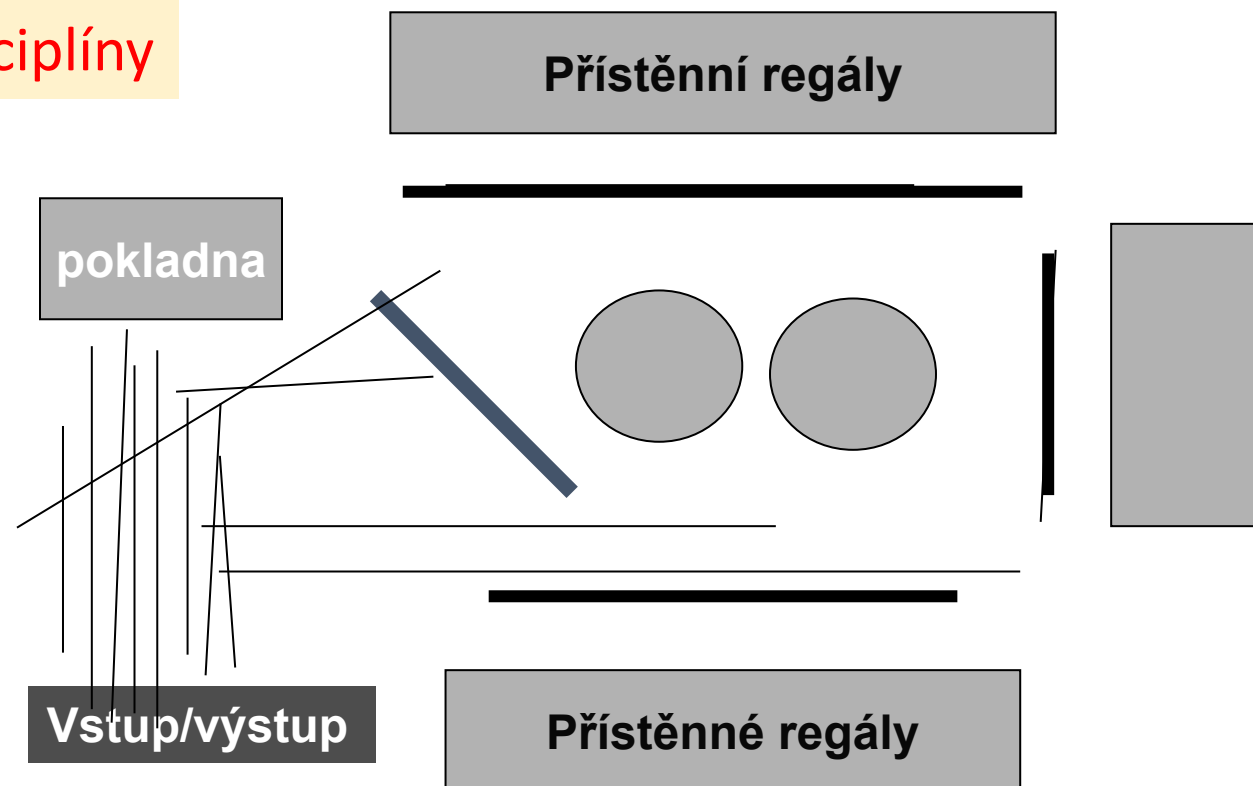
↓ **KINOGRAM**

Používá se v různých oblastech lidské činnosti - film, animace, sportovní disciplíny

Série snímků zachycující tentýž objekt v jednotlivých fázích

Malá uzavřená samoobsluha

CO PŘINÁŠÍ METODIKA RFID?

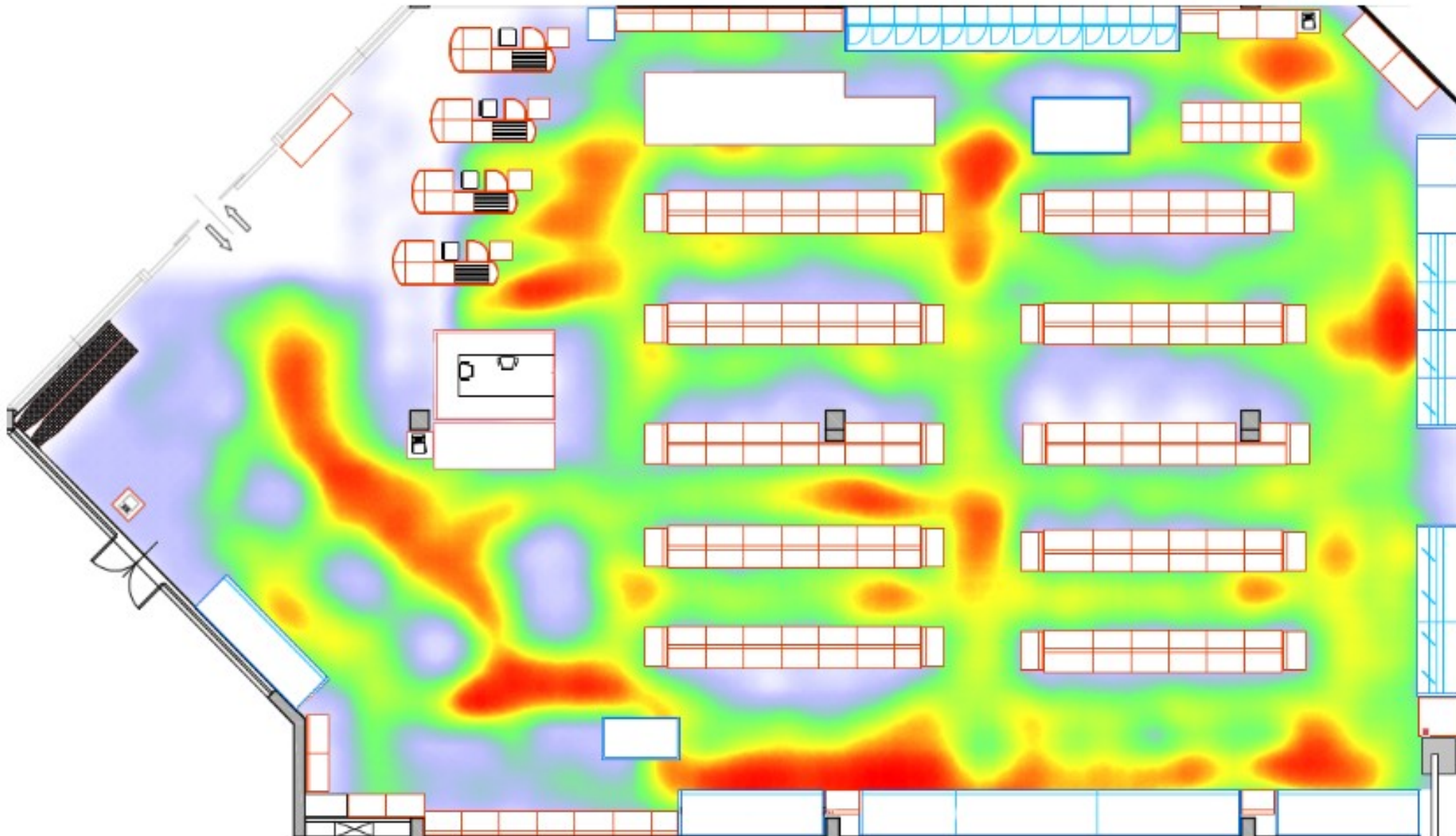
(speciální kódy)

• Anonymní mapování pohybu velkého počtu (desítky tisíc) zákazníků po prodejně (kam chodí, zastavují se, nakupují) a jeho vývoj v čase (během dne, dni v týdnu, týdnů v měsících).

Tepelné mapy (heat maps) – slouží k zachycení pohybu zákazníků, studené barvy slabší pohyb, teplé barvy silný pohyb.

Sleduje se:

- Přítomnost na zákazníka místě
  - Zastavení
  - Délka času
  - Směr a rychlost pohybu
  - **Hlavní výhody:**
  - Nakupující nejsou ovlivňováni => **chovají se přirozeně**
  - Velký vzorek => **representativní / umožní kvantifikaci**
- RFID kódy – umístění na nákupním vozíku.**

Prostorové studie

11

Frekvenční testy: slouží ke sladění činností prodejny s návštěvami zákazníků:

1 Přípravná fáze

- a vymezení reprezentativního období
- b vymezení statistické jednotky (**prodejna**)
- c způsob sledování (**všichni, jen kupující...**)

2 Vlastní realizace

3 Vyhodnocení výsledků

- sumarizace údajů a třídění podle dvou hledisek:
  - průměrný denní test frekvence v hodinách (**8-9, 9-10, 10-11...**)
  - průměrný průběh frekvence ve dnech týdne (**pondělí – 8-9, úterý 8-9...**)

4 Doporučení pro optimální zásahy do řízení

- vchody, východy, výtahy, pohyblivá schodiště, otevírací doba,
- sladění operací, rozvrhy pracovní doby, organizace přejímky...

Regulace pracovních režimů

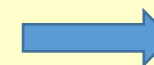

V obchodě se využívají tradiční pracovní režimy a specifické.

Tradiční režimy: na plný úvazek a na směny

Specifické režimy:

- Zkrácený úvazek (4 hod, 6 hod denně)
- Zkrácený pracovní týden - 4 krát 10 hodin, větší koncentrace volna
- Stálá částečná pracovní doba - určité operace, určité dny, denní špičky
- Flexibilní pracovní doba - ve správě
- Rotace pracovního místa - střídání dvou pracovníků na jednom místě
- Telecommuning (teleworking, homeworking)
- Cyklické nástupy pracovníků - režimy dle frekvence zákazníků (modelové úlohy dle průměrné doby obsluhy, dle indexů frekvence.
- Rozložení času práce: přestávky, oddechový čas, podíl stereotypních prací...

11

Modelová úloha - 1. přístup: dle průměrné doby obsluhy

- Na základě frekvence zákazníků proveďte odhad počtu pracovníků pultové prodejny, které budeme potřebovat v jednotlivých hodinách provozu. Průměrná doba obsluhy 1 zákazníka činí 3 min. Prodejna má 4 pracovníky na plný úvazek. Budeme muset posílit některé hodiny o brigádníky?

- 8-9 50 prac. 14-15 62 prac.
- 9-10 60 prac. 15-16 80 prac.
- 10-11 70 prac. 16-17 92 prac.
- 11-12 65 prac. 17-18 85 prac.

Prodej. doba	Ø doba obsluhy	Ø počet zákazníků	Potřebný fond prac. doby (min.).	Potřebný počet prac.	Upravený počet
8-9	3	50	150	2,5	3
9-10	3	60	180	3	3
10-11	3	70	210	3,5	4
11-12	3	65	195	3,25	4
-					
-					
14-15	3	62	186	3,1	3
15-16	3	80	240	4,0	4
16-17	3	92	276	4,6	5
17-18	3	85	255	4,25	5

Mezi 8-10 hodinou lze obsluhovat i doplňovat zboží, mezi 10 -12 se budou pracovníci věnovat pouze obsluze. Doplňovat zboží je možné ještě mezi 14-15 hodinou. Od 16 do 18 hodiny by prodejna potřebovala posílit provoz o 1 brigádníka.

11

Modelová úloha - 2. přístup: dle indexů frekvence

Zadání:

6 zaměstnanců s 8 hodinovou pracovní dobou

Provozní doba: 8 hodin + (30 min před a 30 min po ukončení prodejní doby) = 9 h

rovnoměrný počet pracovníků
(průměr): $6 \times 8 / 9 = 5,3$

Pozor na hodiny 15-16, 16-17, 17-18.

Prodej. doba	Ø počet zákazníků	Index frekvence	Rovnoměr. počet prac.	Potřebný počet prac.	Upravený počet
8-9	55	0,88	5,3	4,7	5
9-10	60	0,96	5,3	5,1	5
10-11	64	1,03	5,3	5,5	6
11-12	55	0,88	5,3	4,7	5
12-13	-	-			
13-14	-	-			
14-15	62	0,99	5,3	5,2	5
15-16	68	1,09	5,3	5,8	6
16-17	70	1,12	5,3	5,9	6
17-18	65	1,04	5,3	5,5	6
Ø	62,4				

11 Faktory pracovních podmínek:

- Technické podmínky práce a bezpečnost
- Ekonomické podmínky práce
- Fyzikální a zdravotně hygienické podmínky
- Sociální podmínky
- Subjektivní podmínky života zaměstnanců

Úroveň pracovních podmínek: rozvoj země, legislativa, firma, interní marketing,... organizace práce....

Příklad z praxe: Spravedlivé podmínky práce:
Metro/Makro
<https://www.makro.cz/spolecenska-odpovednost/zasady-spravedlivych-pracovnich-podminek>
ILO-mezinárodní organizace práce

Vybavenost pracovišť' pracovními prostředky a technologií (nároky na živou práci, problematika práce žen, kulturní rozdíly a vyspělost regionů).

Ergonomické podmínky – nemoci z povolání (kritická místa: expediční a příjmové rampy, vykládka zboží, práce u počítačů, pokladní přepážky).

• **Fyzikální a zdravotně hygienické podmínky** (osvětlení, barevné řešení pracoviště, zvukové podmínky, mikroklimatické podmínky)

Seznamte se s případovou studií o snižování fluktuace v obchodě (prezenční přednáška)

Jsou důležité pro zaměstnance i zákazníky

Fluktuace - důsledek nevhodných ergonomických řešení, ekonomických podmínek a dalších ...

Kontrola v obchodě

Význam kontroly

- zkvalitňování **zásobování** obyvatelstva, kulturnosti, odbornosti a hygieny prodeje (**vnější kontrola, dozorové orgány**)
- zkvalitňování řádného **hospodaření firmy**
- odhalování a postihování nedostatků
- odhalování **zdrojů úspor**

Vnitřní kontrola

- **průběžná** ze strany vedoucích všech stupňů
- **pravidelná** ekonomická kontrola
- soustavné kontrolování a sledování hospodářské činnosti
- organizování prověrek a revizí plnění předpisů, směrnic...
- ochrana majetku - **bezpečnostní management.**

Vnitřní krádeže

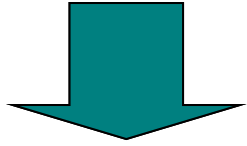
Jsou způsobeny vlastními zaměstnanci

Druhy vnitřních krádeží

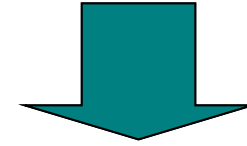
manipulace se slevami
pokladní zpronevěra
manipulace v
účetnictví
zcizování zboží

Prevence proti vnitřním krádežím

pečlivý výběr zaměstnanců
výcvik pracovníků
motivace pracovníků
účinná vnitřní kontrola a
organizace práce
**funkce podnikového kontrolora
– dobře zaplaceného**

Dle výsledků European Retail Theft Barometer:

■ Ztráty v obchodě (2016):

- přeprava 7 %
- manipulace v obchodě 15 %
- změna vlastnosti zboží 3 %
- vypršení lhůty spotřeby 6 %
- nesprávné kódy 11 %
- krádeže zákazníků 43 %
- krádeže vlastních zaměstnanců 15 %.

■ Zdroj: *Kriminalita*. [online]. [vid. 20. listopadu 2020] Dostupné z http://www.fox.cz/vice_nez.html

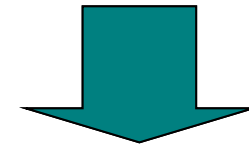
■ <http://www.asiscz.org/>

Druhy vnějších krádeží

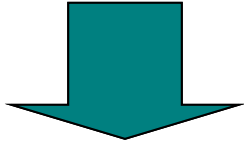
- odnášení zboží a krádeže
- krádeže nákupních vozíků
- loupeže
- krádeže na rampách
- další formy (falešné šeky...)

Prevence proti vnějším krádežím

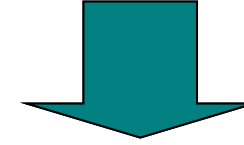
- optimální organizace práce
- lidské prostředky, školení
- věcné prostředky.

Vnější krádeže dle Evropského barometru

- ze strany zákazníků v průměru představují ztráty v evropském obchodě 43 % z celkových ztrát
- ochrana nákupních vozíků (1 vozík stojí 80-100 Euro)
- některé firmy uvádějí ztrátu cca 20 vozíků měsíčně (bez ochrany)
- váhové scannery u pokladen snižují podvody zákazníků s vážením !

**Nejvíce krádeží - před velikonočními a vánočními
(v ČR krádeže do 5 000,- Kč: přestupek)**

Krádeže nákupních vozíků

- Prvenství krádeží – Vídeň
- 2006 – 30 000
- 2016 - 19 000 ročně

- V ČR – není přesná statistika,
- cca 400 vozíků ročně v hypermarketech

Zdroj: *Ve Vídni se krade nejvíc vozíků v Evropě, loni jich zmizelo 19 000. Češi jsou poctivější.* [online]. [vid. 20. listopadu 2017].

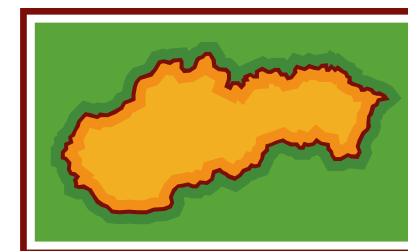
Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/ve-vidni-se-krade-nejvic-voziku-v-evrope-loni-jich-zmizelo-19-000-cesi-jsou-v_1708220751_pj

Kde se nejvíce zcizuje zboží?

Země	podíl krádeží na dosahovaném obrátu v %
Pobaltské státy	1,42
ČR	1,41
Slovensko	1,40
Maďarsko	1,38
Finsko	1,34
Portugalsko	1,34

Průměr v Evropě 1,24 %. (výzkum se dotýkal 24 firem, které dosahují cca 20% maloobchodního obrátu v Evropě.)

Nejméně se zcizuje zboží:

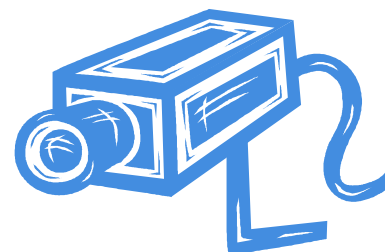
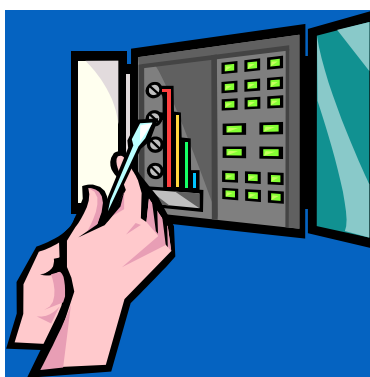
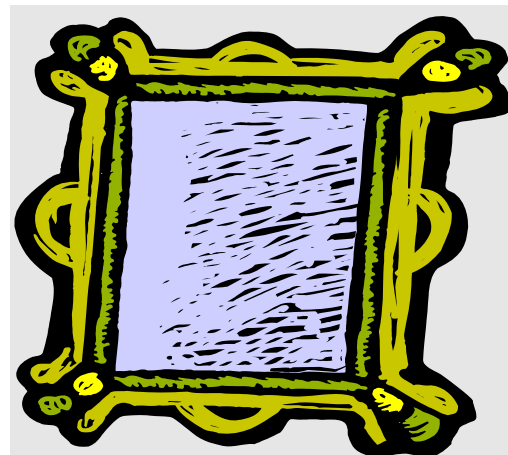
Země	podíl krádeží na dosahovaném obratu v %
Rakousko	0,94
Švýcarsko	0,96
Německo	1,07

Centre for Retail Research (VB). [online].
[vid. 20. listopadu 2017]. Dostupné z
<http://www.fox.cz/podceneni.html>

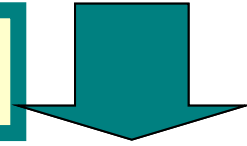

Zrcadlové vybavení
Kamerové systémy
Elektronická ochrana
zboží
Integrované bezpečnostní
systemy

Elektronická ochrana zboží:

Elektronické anténní systémy EAS (Electronic Article Surveillance)

- detekční antény u vchodu
- ochranné etikety
- deaktivátory.

Inteligentní ochranné prvky (RF/ID)

- umožňují přiřadit vlastní kód každému výrobku
- možnost pokladny bez obsluhy-selfscanning
- zákazník si může zboží uložit do tašek a projde-li inkasní zónou je mu sečtena celková suma nákupu.

Elektrické smyčkové systémy

- elektromagnetický princip
- do smyčkového systému jsou zapojeny všechny vystavené výrobky, která mají čidla napojená na ústřednu sledující el. obvody a jejich případné narušení (**využití např. u spotřební elektroniky**).

Integrovaný bezpečnostní systém (IBS)

- **Bezpečnostní analýza (co chceme chránit)**
- **Hodnotová analýza (hodnota hmotného i nehmotného majetku)**
- **Pravděpodobnost vzniku škod.**

Kompletní pojetí ochrany

- **Pasivní ochrana: (mříže, zámky ...)**
- **Aktivní ochrana: informace o ohrožení**
- **Pasivní a aktivní ochrana tvoří funkční strukturu IBS, funkce:**
  - **informační: signál**
  - **vyhodnocovací: záznam**
  - **výkonná: zásah.**

Děkuji za pozornost
Halina Starzyczna

Hodně štěstí u zkoušky